

Burcu Kösem

EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

14 Temmuz / 2023

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Türkiye'nin jeostratejik eksenindeki gelişmeler

- ❑ Hafta sonu Türkiye'ye yapılan bir ziyaret, önemli stratejik adımların başlangıcı olarak ifade edilebilir.
- ❑ Türkiye Ukrayna-Rusya savaşının başlangıcından bu yana bir çeşit ince ayar siyaseti gütmüştü. Hem Ukrayna'ya sembolik, askeri ve siyasi destek sunarken; Rusya'ya da Tahıl Koridoru Anlaşması'nın işlemesi ve barış görüşmelerine ev sahipliği yapma teklifi ile bir çeşit çıkış yolu açmıştı. Bu hafta yaşanan gelişmeler ise kafalarda bu siyasetin değişip, değişmediği sorularını canlandırdı.
- ❑ Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski'nin, 7-8 Temmuz 2023'te İstanbul'a yaptığı ziyaret ve Cumhurbaşkanı Erdoğan ile ikili görüşmesini zamanlama açısından değerlendirdiğimizde ise çok yönlü anlamlar yüklü olduğu görülecektir.
- ❑ Bunlardan ilki Zelenski'nin Türkiye ziyaretinin yakın coğrafyasında birkaç ülkeye yaptığı resmi ziyaretin son halkası olması yanında; Wagner komutanı Yevgeni Prigojin'in çıkışı sonrası Rusya'daki gelişmeler ve bunun Ukrayna'daki savaşın gidişatıyla alakalı durum değerlendirmesi,
- ❑ İkincisi NATO zirvesi öncesinde gerçekleşmesi ki bu konu anahtar niteliğindedir,
- ❑ Üçüncü olarak ise 17 Temmuz'da sonlanacak Tahıl Koridoru Anlaşması'nın geleceği ki Rusya son dönemlerde anlaşmanın anlamını yitirdiği noktasında açıklamalar yapmıştı. Ukrayna için ise elzemdi.

Zelenski- Erdoğan görüşmesinin sonuçları

- ❑ Görüşmede net bir biçimde vurgulanan Ukrayna'nın toprak bütünlüğü, Ankara'nın başından bu yana bu savla beraber 2014 yılında Kırım'ın Rusya tarafından ilhak edilmiş olmasına vermiş olduğu tepkiyle birleştirilmiştir.
- ❑ Ukrayna'nın Kırım nedeniyle yaşadığı sınır sorunu ve savaş halinde olmasına yani NATO'ya üye olma şartlarını sağlamamasına karşılık, Türkiye tarafından NATO üyeliğinin desteklendiği açıklanmıştır.
- ❑ Aynı gün Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın Kırım-Tatar Türkleri lideri Mustafa Kırımlıoğlu ile görüşmesi ise Türkiye'nin sembolik olarak Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin yanlışlığına vurgu yapmasının yanı sıra Kırım konusunun da altının çizilmesini sağlamıştır.
- ❑ Erdoğan-Zelenski ikili görüşmesinden çıkan sürpriz konu ise beş Azov komutanının İstanbul'dan ayrılmalarına Türkiye'nin izin vermesi oldu. Bu Ukraynalı komutanlar Mariupol'de vatan savunması sırasında Ruslar tarafından yakalanmış ve tutukluların değişimi çerçevesinde savaş sonuna kadar Türkiye'de kalmaları şartıyla Türkiye'ye getirilmişlerdi.

Türkiye, İsveç'in NATO yoluna yeşil ışık yaktı

- ❑ Türkiye'nin pazartesi günü İsveç'in NATO'ya katılmasına yeşil ışık yakması, Rusya'nın Ukrayna işgalinin başladığı tarihten bu yana Batılı müttefikler için 'tarihi bir gün' oldu. Ankara'nın İsveç'in üyeliğine karşı bir yılı aşkın süredir sürdürdüğü itirazını kaldırması Batı medyasında geniş yer buldu.
- ❑ NATO zirvesi için Vilnius'a gelen ABD Başkanı Joe Biden, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İsveç'in Atlantik İttifakına katılmasını kabul etmesini memnuniyetle karşıladı.
- ❑ Joe Biden yaptığı açıklamada "Avrupa-Atlantik bölgesinde savunma ve caydırıcılığı güçlendirmek için Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Türkiye ile birlikte çalışmaya hazırım" dedi ve İsveç'i NATO'nun 32. üye ülkesi olarak karşılamayı "dört gözle beklediğini" söyledi.
- ❑ Almanya Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock gelişmeyi memnuniyetle karşıladıklarını söyledi.
- ❑ İsveç Başbakanı, kararın ülkesi için "güzel bir gün" ve "çok büyük bir adım" olduğunu söyledi.
- ❑ Başbakan Kristersson, Türkiye'nin AB üyelik müzakerelerinin yeniden başlatılmasını "aktif bir şekilde" destekleyeceğini söyledi.
- ❑ Kristersson ayrıca bu gelişmenin AB-Türkiye gümrük birliği anlaşmasının modernizasyonuna ve vizelerin serbestleştirilmesine katkıda bulunacağı öngörüsünde bulundu.
- ❑ Erdoğan, zirveden önce, "Önce gelin Türkiye'nin AB'de önünü açın, biz de İsveç'in önünü açalım" demişti.
- ❑ Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Avrupa Konseyi Başkanı Charles Michel, NATO zirvesi çerçevesinde Vilnius'ta bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmenin ardından yaptıkları açıklamada, Türkiye ile AB arasındaki ilişkileri "yeniden canlandırma" konusunda mutabık kalındığı ifade edildi.

Türkiye'nin bu hamlesinin olası sonuçları

- ❑ Türkiye'nin İsveç hamlesi ABD başta olmak üzere Batı dünyasında memnuniyet yaratarak, belli bir kredibilite sağladı ancak bu kredibilitenin boyutlarını elbette yaşayarak göreceğiz.
- ❑ İlk kredibilite uzunca bir süredir revizyon ihtiyacı içinde olunan Gümrük Birliği Anlaşması özelinde idi,
- ❑ İkinci kredibilitenin ise son dönemde büyük sorun yaşanan vize serbestisi konusunda olacağı AB ve İsveç'in açıklamalarından çıkarılabilir.
- ❑ Diğer taraftan Beyaz Saray, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve ABD Başkanı Joe Biden'ın Vilnius'taki NATO Zirvesi kapsamındaki görüşmesine ilişkin yazılı açıklama yayımladı.
- ❑ Erdoğan ve Biden'ın, ABD-Türkiye Stratejik Mekanizması kapsamındaki son istişare toplantısını memnuniyetle karşıladıkları belirtilen açıklamada, liderlerin savunma ve ekonomik öncelikler hakkında görüş alışverişinde bulunarak, ikili işbirliklerini güçlendirme çabalarını görüştükleri kaydedildi.
- ❑ Açıklamada, Biden ve Erdoğan'ın ayrıca Ukrayna'ya verilen destek ve Ege'de istikrarı korumanın önemi dahil ortak çıkarları ilgilendiren bölgesel konuları masaya yatırdıkları aktarıldı.
- ❑ ABD kısmında tam olarak ilişkilendirilmese de F16 konusunda izin çıkarılması somut sonuçlar arasında yer alırken, Reuters'a konuşan bir kaynak, Kanada'nın, İHA konusunda dondurulan görüşmelerin Türkiye'nin "İsveç'in NATO'ya üyeliğini onaylamayı taahhüt etmesi" koşuluyla yeniden açmayı kabul ettiğini söyledi.
- ❑ CDS primleri de bu gelişmenin ardından 500'ün altına geriledi.

ABD'de enflasyon 2 yılın en düşükünde

- ❑ Ülkede tüketici fiyat endeksi Haziran'da bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3, aylık 0.2 artarak, Eylül 2021'den bu yana en düşük seviyeye indi.
- ❑ Çekirdek göstergeler de piyasa beklentilerinin altında kaldı. Gıda ve enerji hariç tüketici fiyatları Haziran'da bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,8 arttı. Beklenti yüzde 5 olacağı yönündeydi. Aylık artış düzeyi ise yüzde 0.2 olarak kaydedildi.
- ❑ Düşük gelen enflasyon verisi borsa ve altında faiz artışlarının sonuna gelinmiş olacağı beklentisini arttırarak, yukarı yönlü etki yarattı. En çok da dolar endeksinde düşüşü tetikledi.
- ❑ Enflasyon, hala Fed'in yüzde 2 hedefinin çok üzerinde. Fed, bu hedefi ayrı bir enflasyon ölçüsü olan Kişisel Tüketim Harcamaları endeksi (PCE) kullanarak tanımlıyor. Bu gösterge de önemli ölçüde yavaşlama var ve Haziran ayı verisi 28 Temmuz'da yayınlanacak.
- ❑ Fed'deki yetkililer, işsizlik oranında büyük bir sıçrama gerektirmeden enflasyonun kademeli olarak yavaşladığı bir "yumuşak iniş" tasarlamaya çalışıyorlar.
- ❑ Ancak bu anlamda çeşitli riskler mevcut; ekonomi ve iş piyasası güçlü, bu da şirketlere fiyatları artırmaya devam etmeleri için gerekenleri sağlayabilir. Ukrayna'daki savaş her zaman şiddetlenebilir ve emtia fiyatlarını yükseltebilir.
- ❑ Diğer taraftan Çin'in toparlanmasının beklenenden daha zayıf olması, küresel pazarda rekabeti azaltması ve azalan tüketim, kademeli olarak azalan fiyatlar ile yumuşak bir iniş olasılık dahilinde bırakıyor.

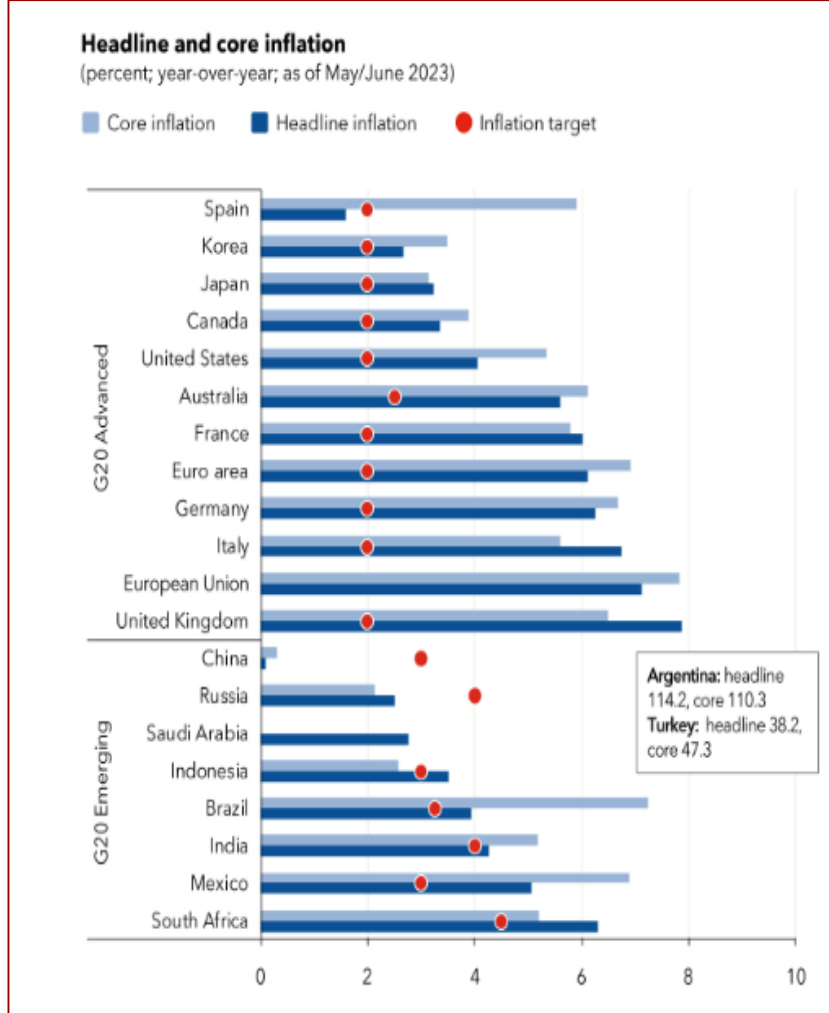
Mikro ihtiyati tedbirlerde bir sadeleşme daha

- ❑ TCMB, daha önce banka bilançolarındaki TL dönüşüm oranı, menkul kıymet oranı ve Z/K 'larda düzenlemeye gitmişti.
- ❑ Bu hafta ise Menkul Kıymet Tesisine İlişkin Uygulama Talimatı'nda değişikliğe gitti.
- ❑ Buna göre menkul kıymet tesisinde üç aydan uzun vadeli kur korumasız TL mevduata geçişlerin TL mevduat hesaplamasında 1,5 kat olarak hesaplanacağı belirtildi.
- ❑ Bu hamlenin kur korumasız ve uzun vadeli mevduatı teşvik etmeye yönelik olduğunu belirten bankacılık sektörü kaynakları kur korumalı mevduattan çıkanların da dövize gitmek yerine uzun vadeli TL mevduata döndürülmesinin sağlanmasının amaçlandığını vurguladı.
- ❑ Kaynaklar bankacılık sektöründe 90 gün üzeri mevduat yarışı başlayabileceğini kaydetti. Sektör kaynakları buna rağmen kur korumalı mevduat veya kur korumalı mevduattan çıkışta dövize dönüş alternatif oluşturma konusunda bu hamlenin çok başarılı olamayabileceğini de dile getirdi.

Enflasyon beklentileri arttı!

- ❑ Kurda yaşanan artış sonrasında enflasyon beklentileri de yukarı yönlü revize ediliyor.
- ❑ TCMB tarafından gerçekleştirilen Temmuz ayı piyasa katılımcıları anketine göre 12 ay sonrası için yüzde 33,21 oldu. Bir önceki anket dönemindeki beklenti yüzde 30,65 olarak belirlenmişti. Yıl sonuna ilişkin beklenti ise yüzde 38,55'ten yüzde 43,82'ye yükseldi.
- ❑ Katılımcıların cari yıl sonu Dolar/TL beklentisi bir önceki anket döneminde 26,18 TL iken, bu anket döneminde 28,46 TL oldu.
- ❑ 12 ay sonrası döviz kuru beklentisi ise bir önceki anket döneminde 28,99 TL iken, bu anket döneminde 31,42 TL olarak gerçekleşmişti.
- ❑ Katılımcıların GSYH 2023 yılı büyüme beklentisi bir önceki anket döneminde yüzde 3,8 iken, bu anket döneminde yüzde 3,7 oldu.
- ❑ GSYH 2024 yılı büyüme beklentisi ise bir önceki anket döneminde yüzde 4,5 iken, bu anket döneminde yüzde 4,3 olarak kaydedildi.
- ❑ Ankette yüzde 15 seviyesindeki 1 haftalık repo faizi için ay sonu medyan beklentisi yüzde 19,17 olurken, 3 ay sonrası için beklenti yüzde 24,79 olarak gerçekleşti.

Haftanın grafiği: Güçlü G20 Hareketi Üzerine

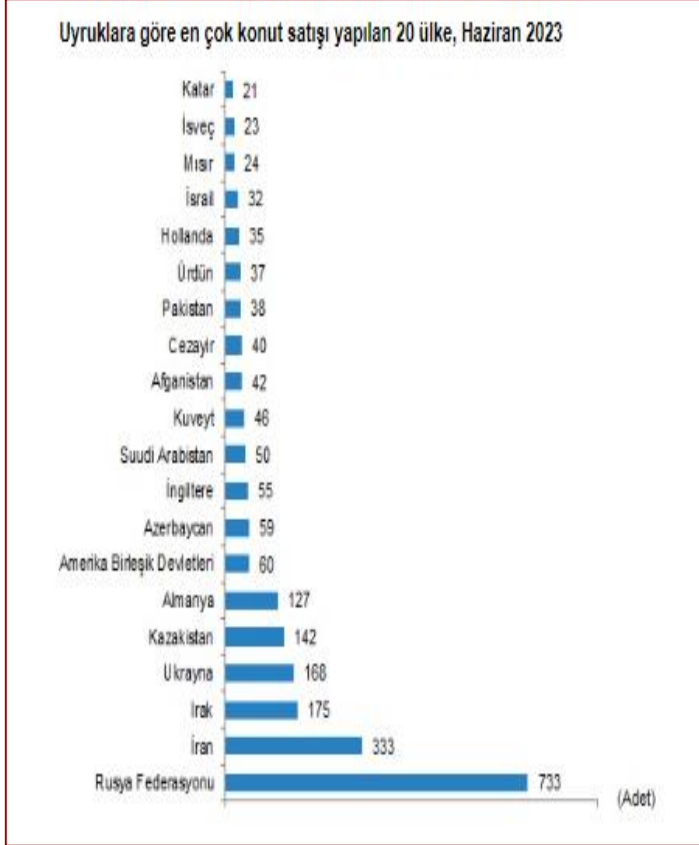

- Hindistan'da düzenlenecek G20 toplantılarına Türkiye'yi temsilen Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek katılacak. Bakan Şimşek'e, toplantılarda, TCMB Başkanı Hafize Gaye Erkan da eşlik edecek.
- IMF bloğunda başkan Kristalina Georgieva'nın kaleme aldığı makalede dünyada artan ekonomik parçalanma, yavaşlayan büyüme ve yüksek enflasyonu ele almak için ortak eylem arayışında olunacağı dile getiriliyor.
- G-20 Gözetim Notu'nda ise «Enflasyonun yüksek olduğu yerlerde, merkez bankaları enflasyonu hedefe indirmeye öncelik vermelidir. Mali politika araçları, stresleri sınırlamak için konuşlandırılabilir ve para politikasının enflasyonla mücadelede odaklanmaya devam etmesine olanak tanır. Aynı zamanda, finans sektörü denetim otoritelerinin artan riskleri (örneğin, faiz oranı riski) izleme ve ele alma konusunda dikkatli olmaları gerekecektir.» ifadesine yer verilmiş.

Haftadan kalanlar

- ❑ Hollywood'da tarihi grev başladı, ünlü oyuncular Oppenheimer galasından erken ayrıldı.
- ❑ Fransa daha az tüketim için, 'kıyafet tamirini teşvik' paketini hayata geçirecek
- ❑ TCMB verilerine göre Mayıs ayında Türkiye aylık 7 milyar 933 milyon dolar açık verirken yıllık açık 60 milyar dolara yükseldi.
- ❑ Özel bankalarda ticari kredi artışı negatife döndü: 13 haftalık yıllıklandırılmış kur etkisinden arındırılmış ticari kredi küçülmesi yüzde 5,11.
- ❑ İngiltere'de işsizlik, Mart-Mayıs döneminde beklentileri aştı.
- ❑ Almanya'da yıllık enflasyon, Haziran ayında yüzde 6,4'e yükselerek, art arda üç ay süren düşüşüne son verdi.
- ❑ İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi haziranda 51,1 oldu.
- ❑ Çin'de üretici fiyatları son 7,5 yılın en hızlı düşüşünü yaşadı.
- ❑ Çin'in ihracat ve ithalatı Haziran ayında zayıflamasını sürdürdü ve beklentilerin altında geldi.
- ❑ Çinli yetkililer, müteahhitler için kredi desteğini uzatarak kötü durumdaki emlak piyasasını desteklemek için adım attı.
- ❑ Tesla ve SpaceX'in Üst Yöneticisi (CEO) Elon Musk, yeni yapay zeka şirketi xAI'yı hayata geçirdi.
- ❑ Emekli aylıklarına yüzde 25 zam öngören madde, herhangi bir değişiklik yapılmadan TBMM'de kabul edildi.
- ❑ Güvenlik Konseyi'ni acil toplantıya çağıran Rusya Devlet Başkanı Putin, "Bugün gündemimizde birkaç konu var. Birincisi, kritik tesisleri korumak için ilave önlemler." dedi.
- ❑ Merdan Yanardağ 4 Ekim'de hakim karşısına çıkacak.
- ❑ OpenAI şirketinin yapay zeka modeli Chat GPT, uluslararası haber ajansı The Associated Press'in (AP) 1985'ten bu yana ürettiği haber arşivine erişim sağlayacak.
- ❑ Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetleri haftalık bazda ortalama yüzde 4,05, dolar/TL yüzde 0,41, avro/TL yüzde 3,30 ve altının gram satış fiyatı da yüzde 1,86 değer kazandı.
- ❑ Milas-Bodrum Havalimanı yolunda ormanlık alanda çıkan yangına müdahale ediliyor.

Konut Satış İstatistikleri, Haziran 2023

- ❑ Türkiye genelinde konut satışları Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %44,4 azalarak 83 bin 636 oldu.
- ❑ Konut satışlarında İstanbul 13 bin 578 konut satışı ve %16,2 ile en yüksek paya sahip oldu. Satış sayılarına göre İstanbul'u 7 bin 325 konut satışı ve %8,8 pay ile Ankara, 4 bin 503 konut satışı ve %5,4 pay ile Antalya izledi. Konut satış sayısının en az olduğu iller sırasıyla 17 konut ile Ardahan, 29 konut ile Hakkari, 44 konut ile Tunceli oldu.
- ❑ Haziran ayında Rusya Federasyonu vatandaşları Türkiye'den 733 konut satın aldı. Rusya Federasyonu vatandaşlarını sırasıyla 333 konut ile İran, 175 konut ile Irak ve 168 konut ile Ukrayna vatandaşları izledi.

Ciro Endeksleri, Mayıs 2023

- Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplamında ciro endeksi (2015=100), 2023 yılı Mayıs ayında yıllık %52,7 arttı.
- Toplam cironun alt detaylarına bakıldığında; 2023 yılı Mayıs ayında yıllık sanayi sektörü ciro endeksi %34,9, inşaat ciro endeksi %102,8, ticaret ciro endeksi %58,8, hizmet ciro endeksi %62,3 arttı.

